

عنوان مقاله:

ساختار شکنی های دینی در غزلیات سنایی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه، دوره 3، شماره 3 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

المیرا تسلیمی - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه کاشان

فاطمه سادات طاهری - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

؛ بن فکنی بهترین معادل فارسی واژه Deconstruction یا ساختار شکنی است که به معنای کشف معانی متفاوت متن است که نویسنده فراموش کرده آنها را بیان کند. ساختار شکنان می کوشند از طریق شیوه های تفاوت، مرکز زدایی، قرایت متواتر، انکسار، تقابل های دوگانه، زبان استعاره ای و ورطه به مفاهیم جدید متن دست یابند. نگارندگان مقاله در نظر دارند به شیوه ی توصیف و تحلیل محتوا با ابزار کتابخانه ای برای اولین بار با استخراج مضامین ساختار شکنانه غزلیات سنایی به طور کلی و با ذکر شواهد متعدد از اشعار وی ثابت کنند قبل از پیدایش مکتب ساختار شکنی در غرب، سنایی به عنوان آفریدگار غزل و اولین شاعری که عرفان را به طور منسجم وارد شعر فارسی کرد، با درهم شکستن روساخت و ژرف ساخت زبان و از طریق آرایه هایی؛ نظیر پارادوکس، تشبیه تفصیل، تشبیه مشروط، استعاره، حسن تعلیل، تمثیل، نماد و... مضامین و معانی بدیعی آفرید که ساختار رایج شعر فارسی را در هم شکست و باعث به وجود آمدن زبان عرفانی و همچنین ساختار شکنی هایی درباره مضامین دینی شد. البته این ساختار شکنی ها به ظاهر با مضامین دینی در تقابل هستند؛ اما در باطن به تایید دین و مضامین آن می پردازد. سنایی با استفاده از فنون ادبی و خلق مضامین جدیدی؛ مثل: توصیه به خوش باشی، خودستیزی، دین گریزی، بی گناه دانستن شیطان، سلامت گریزی، عقل ستیزی، علم ستیزی، ملامت پذیری، زهد ستیزی و ... و البته با به کارگیری زبان قلندران و عارفانه که خود ماهیتی ساختار شکنانه دارد، توانسته است در شعر خود و به تبع آن در شعر فارسی رستاخیزی به پا کند که بعداً این شیوه دعر بزرگ شاعران عارف فارسی؛ چون عطار و مولانا ادامه یافته و در شعر حافظ به اوج رسیده است.

کلمات کلیدی:

غزلیات سنایی، ساختار شکنی، مضامین دینی، آرایه های ادبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/834452>

